

PIISPA MARTTI LUTTISEN KIRKAS HETKI

MIKA KORKEE

Kaikkivaltias ja kaikki-voipa Jumalani. Uskon, että tunnet minut sisäl-
tä ja ulkoa. Siitä huoli-
matta haluan esitellä it-
seni ja kerrata tarinani
tähän asti tapahtuneet kään-
teet.

Olen Suomen evankelisluterilaisen kirkon Mikkelin hiippakunnan piispa ja nimeni on Martti Luttinen. Minulla on vaimo ja kaksi lasta ja elämäni on eksistentiaalisissa kriisissä.

Kun menimme naimisiin, oli yhteinen ja sanomaton sopimus, että vaimoni Päivi jää kotiäidiksi. Siitä ei edes keskusteltu. Oma tieni oli selvä. Lupasin Päiville tuolloin, että hänestä tulee vähintään papin rouva, joka saa elää hienossa työsuhteasunnossa. Ja totisesti Jumalani, sinun silmiesi alla olen lunastanut lupaukseni ja ylittänyt ne. Kaikkihan oli siis kunnossa!

Kun lapsemme Jeremias ja Rakel menivät yläasteelle, jokin muuttui. Päivi halusi lähteä ja lähti opiskelemaan itselleen ammatin. Minulta ei kysytty mitään. Neljän vuoden kuluttua hän oli valmis anestesia- ja leikkaussalihoitaja. Ja sen jälkeen Päivi alkoi totisesti muuttua.

Kerran iltapalaa syödessämme Päivi puhui siitä, kuinka hienoa on olla töissä ammatissa, jossa voi aivan oikeasti auttaa ihmisiä. ”Tiesitkö, että nykyaikaisella tekniikalla ja tietämyksellä voi parantaa ihmisen hyvään elämään tilanteesta, joka vielä muutama vuosikymmen sitten olisi voinut johtaa vammautumiseen tai jopa kuolemaan”, hän kertoi minulle aivan kuin en olisi asiasta tietoinen. Sitten hän kysyi minulta, mitä edistyksellistä me piispat olimme saavuttaneet kirkolliskokouksen viidenteen päivään mennessä.

”Mitä te olette päättäneet?” hän kysyi samalla, kun selasi vasemmalla kädellään pöydällä olevaa Sairaanhoidajalehteä. Vaikutti, että hän ei edes odottanut vastausta, joten vai-

*Miksi rukoukset
eivät tuota
tulosta?*

kenin. Jätin kertomatta, että olimme keskustelleet viisi päivää siitä, onko piispoilla liikaa valtaa, jos he toimivat valiokuntien puheenjohtajina ja samalla johtavat myös käsikirjavalio-
liokuntaa tai perustevaliokuntaa. En kertonut, että emme päässeet asiasta yksimielisyyteen, vaan siirsimme tämän ongelmallisen asian seuraavaan kirkolliskokoukseen.

Kun naapurimme ja ystävämme Marjaana joutui pahaan kolariin hänen törmättyään autollaan moottori-
tiellä rekan perään, ilmoitin heti, että rukoilen Marjaanan puolesta. Lisäsin vielä panoksia kertomalla, että pyydän myös piispa kollegoitani yhtymään rukoukseen. Sillä tavalla vahvistaisin rukouksen voimaa. ”En silti peru leikkaussalia”, Päivi sanoi ja katsoi minua. En tiedä kuvittelinko minä, mutta aistin hänen katseessaan huvittuneisuutta, jopa halveksuntaa. Hyvä Jumalani, eikö vaimoni pitä piispan rukousta minkään arvoisena?

Päivi muuttui entistä itsevarmemmaksi, kun hän peri erittäin varakkaan isänsä Anteron, appiukkonin. Päivin isä oli ansainnut omaisuutensa yksityisyrittäjänä omistamassaan kohtuullisen kokoisessa rakennusfirmassa. Hän oli laajasti arvostettu mies ja häntä pidettiin umpirehellisenä ja ahkerana. Hän korosti aina, että ei pidä luulla tai olettaa mitään, vaan pitää tietää. Ja jos ei tiedä, pitää ottaa selvää. Hengellinen hän ei ollut missään määrin ja ehkä siksi ystävytemme jäi varsin etäiseksi.

Yhden ainoan kerran Päivin ja minun seurustelumme alkuvaiheessa puhuimme hänen isänsä kanssa toistemme työtehtävistä. Kesämökillä saunan jälkeen Antero kysyi minulta, mitä papin työni pitää sisällään. Kerroin hänelle, että papin tehtävänä seurakunnassa ovat jumalanpalveluk-
sien ja sakramenttien toimittaminen ja jakaminen, kirkollisten toimitusten hoitaminen sekä yksityinen sielunhoito ja rippi. ”Jaa”, Antero sanoi. ”Minä rakennan ihmisille koteja. Koteja, joissa ihmisen on hyvä ja turvallinen

asua ja joiden arvo vain nousee ajan myötä, ja jotka kestävät ihmisiän ja yli. Sillä tavalle ne turvaavat ihmisen koko elinkaaren aina vanhuuden päiviin asti. Katsos Martti, jokaiselle ihmiselle löytyy yleensä kykyjä vastaava työ”, hän sanoi, hörppäsi oluestaan ja meni takaisin lölyihin.

Ja Jumalani, viime perjantaina pelkoni alkoivat muuttua todeksi. Luulen, että paluuta entiseen ei ole. Päivi on maallistumassa ja se tuntuu vahvistavan häntä ja hänen itsetuntoaan. Hän ei enää tottele minua, eikä ole nöyrä. Ei sinne päinkään. Jo aamulla Päivi oli aika ilkkurinen. Kun puukeuduin kirkolle lähtöä varten, Päivi sanoi, että siinä se meidän perheen isi lähtee taas liperit kaulassa seurakuntiin tekemään piispantarkastuksia ja vaalimaan kirkon ykseyttä.

Illalla sitten, kun joimme vähän viiniä, padot alkoivat lopullisesti murtua. ”Pelastimme eilen leikkauksalissa kahden ihmisen hengen. Äiti ja viisivuotias tyttö olivat joutuneet autokolariin. Leikkaukset kestivät seitsemän tuntia kumpikin. Kolmen päivän päästä he pääsevät sairaalasta kotiin ja he voivat jatkaa elämäänsä myöhemmin normaalisti”, Päivi kertoi työpäivästään.

”Saitko sinä piispakaverieitsei kanssa jo päätettyä, kuka saa mennä naimisiin ja kenen kanssa? Ja mitä se teille edes kuuluu? Aikuisten ihmisten kahden välisiä asioita vatvotte. Ja sehän ei ole lain mukaan edes teidän päätettävissä oleva asia. Voiko tyhjämpäväisempään ihminen elämäänsä tuhlasta! Eikö sua jumalauta hävetä! Entäs oliko seurakunnassa kaikki kunnossa? Toruitko työpaikkakiusaajat ja irstaimmat rippipapit, että voivat jatkaa hommiaan? Seurakunnissahan kiusataan oikein urakalla. Ehtiikö siellä muuta edes tekemään? Eikö olekin niin, että seurakunta on sen suhteen pahin kaikista työyhteisöistä?” Päivi jatkoi riidanhaluisesti.

Ja Jumalani, sitten hän kaatoi lisää viiniä ja avautui tavalla, jollaiseen en ollut valmistautunut. Tilanne kärjistyi entisestään.

”Tiedäthän, että kirkon ulkopuolella kaikkia uskovaisia pidetään vähän yksinkertaisina tai vähintään kummajaisina. Ja monesti uskovaiset vain ovat harhaisia ja sekaisin. Niitähän on ollut aivan eduskuntaan asti. Mutta kun sinä vedät helvetin kalliit piispan vermeet päälle ja painat hullunkurisen hatun päähän ja killuttimet

kaulaan, niin se onkin sitten aivan eri asia. Niinkö?” En tiennyt, mitä vastata, joten olin hiljaa. Mutta Päivi jatkoi.

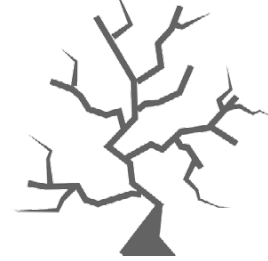
”En ole saanut vielä selvyttä, oletko sinä tosiaan hihhuli, joka uskoo kaiken kirkon tarjoaman höpsismin, vai kyynisen laskelmoiva opportunisti, joka pystyy kertomaan ihmisille satuja totena, kun vain saa siitä korvaukseksi kovan palkan, huppeat edut ja huolettoman ja helpon työn vailla mitään vastuuta mistään tai kenestäkään. Kai se on niin, että kun opiskelee jotain, missä ei tarvitse oppia mitään hyödyllistä, niin valmistuu ammattiin, missä ei tarvitse tehdä mitään hyödyllistä.”

”Ja niin teistä kirkonmiehistä tulee yhteiskunnan paapottavia aikuisia, joiden jokaista ulostuloa, missä on edes pieni järjen häivä, juhliitaan suurena saavutuksena. Niin kuin se sinun Hesarin artikkelisi, missä viisaasti julistit, että eheytyshoidot ovat epäterveitä. Tiedätkö, sen tietävät kaikki kirkon ulkopuolella elävät ihmiset ja jopa tapauskovaiset. Perkele, jopa lukutaitoinen peruskoululainen, joka ei ole se luokan pösilöin ymmärtää, että eheytyshoidot ovat henkistä väkivaltaa. Mutta niin vaan Hesarin päätoimittaja piti artikkeliasi viisaana puheena, vaikka olit sotkenut sitä uskontoasikin jutun väliin sekoittamaan selvää asiaa. Jos jutun olisi kirjoittanut kukaan muu, kuin piispa, niin kaikki olisivat vaan olleet, että no höh, tuosta nyt kirjoittamaan, päivänselvästä asiasta.”

”Ei kai kukaan järkevä ihminen usko noita Raamatun höpinöitä. Neitseestä syntyminen ja sikiäminen pyhästä hengestä ja Jumalan muuttuminen ihmiseksi! Älä nyt viitsi, kuitenkin aikuinen ihminen. Täytyykö sanoa, että se kuulostaa typerältä ja se on typerää? Ja eikös se Raamatun päähenkilö, Jeesushan se oli, inhonnut juuri rikkaita ja kirjanoppineita, tuollaisia kuin sinä”, Päivi sanoi, hörppäsi viinistään ja nauroi sydämensä kyllyydestä. ”Raamattu on satukirja, kai sinä sen ymmärrät”, Päivi lopetti tylyhköön monologinsa. Itse onastelin, että avioliittomme olisi ohi, jos se ei olisi ikuinen, kunnes kuolema meidät erottaa. Ja sinun, minun Jumalani sääntämä. Ja voiko piispa edes erota?”

Hyvä Jumalani, kaiken tämän jälkeen ymmärrän... olen jäämässä vähemmistöön omassa perheessäni. Poikani Jeremias kutsuu minua toisinaan Jeesuksen pojaksi. En ymmärrä, mitä hän sillä tarkoittaa. Rienaako

Ehkä serkkuni Veijo, vapaa-ajattelijana, on oikeassa!

hän ja kumpaa: minua vai Jeesusta vai molempia? Hän soittaa bassoa meteliyhtyeessä, jonka nimi on Juudas Papin Opetuslapset.

Miten voin vakuuttaa seurakuntani, jos epäonnistun perheeni kanssa? Vai voisiko olla niin... en uskalla edes ajatella, koska tiedät ajatukseni. Tiedäthän. Olet kaikkivaltias ja mitään ei tapahdu ilman sinun tahtoasi. Siitä huolimatta lapsia, naisia, mummoja ja vaareja ja siviilejä raiskataan, kidutetaan ja tapetaan Ukrainassa ja Lähi-idässä tälläkin hetkellä. Tuhansissa seurakunnissa ympäri maailmaa rukoillaan sotien lopettamiseksi. Voisitko toimia... miksi rukoukset eivät tuota tulosta?

Olen uhrannut tälle koko elämäni. Kunpa voisin olla varma, että se, mitä opetan kirkossa, on totta. Muutenhan tämä kaikki vaikuttaa hyvin... epärehelliseltä. Huijaukselta. Eihän niin voi olla! Etkö Jumalani, voisi antaa edes pientä merkkiä olemassaolostasi? Tiedän, että se on paljon pyydetty. Vai onko sittenkään? Raamatun aikaan tapahtui kaikenlaista ihmeellistä; palava pensas, Punaisen meren aukeaminen, Jeesuksen ihmeteot sun muuta. Miksi enää ei mitään!? Miten olisi Jeesuksen toinen tuleminen? Sitä on lupailtu jo aika kauan. Mutta kun oikein ajattele – ihmisen muuttuminen jumalaksi, niin eihän sellaista voi tapahtua. Oikeasti ei vaan voi.

Ehkä vapaa-ajattelijana serkkuni Veijo on oikeassa. Ja tietysti onkin. Ihan pelleilyä tämä kaikki on. Vaimoni miljoonaperintö tuli hyvään aikaan. Meillä ei ole avioehtoa. Tietenkään ei ole. Voin jatkaa yltäkylläistä elämääni sen ansiosta. Huomenna ilmoitan kirkossa, että väärässä ollaan ja minua tämä touhu ei enää huvita. Vihdoinkin voin elää niin kuin järkevät ihmiset. Ei enää valehtelua, eikä valheessa elämistä. Jättimäinen apina tipahti lopulta harteiltani.